

وَشِفَاءٌ^ط وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي إِذْأَنَّهُمْ وَقُرْ^ط وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَسَى^ط

ۛ شفاء آهي ۛ جيڪي ماڻهو ايمان نه ٿا آڻن انهن جي ڪنن ۾ گهرائي آهي ۛ قرآن ڪريم انهن لاءِ اونداهي آهي

أُولَٰئِكَ يُنَادُونَ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ^ع وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ

جيئنڪ انهن کي پري کان سڏيو وڃي ٿو . ۛ بيشڪ اسان موسيٰ کي ڪتاب عطا ڪيو

فَاخْتَلَفَ فِيهِ^ط وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقَضَىٰ بِهِنَّ^ط

ۛ ان ۾ اختلاف ڪيو ويو ۛ جيڪڏهن (عذاب لاءِ) الله جو ڪو ٻيو فيصلو ٿيل نه هجي ها ته يقيناً انهن جي وچ ۾ فيصلو ڪيو وڃي ها

وَأَنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٍ^ح مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ

ۛ بيشڪ اهي ئي ان شڪ ۾ مشڪوڪ آهن . جيڪو ماڻهو عمل ڪري ٿو اهو پنهنجي لاءِ ڪري ٿو

وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا^ط وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ^ح

ۛ جيڪو گناهه ڪري ٿو پوءِ ان جو بار ان تي آهي ۛ توهان جو رب ٻانهن تي ظلم ڪندڙ ناهي .

إِلَيْهِ يَرْدُّ عِلْمُ السَّاعَةِ^ط وَمَا تَخْرُجُ مِنْ ثَمَرٍ مِنْ أَكْمَامِهَا

قيامت جو علم الله تعالى ڏانهن موٽايو وڃي ٿو ۛ ڪو ميوو پنهنجي خول مان نه ٿو نڪري

وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَىٰ وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ^ط وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ

ۛ ڪا مؤنث حمل واري نه ٿي ٿئي ۛ ڪا مؤنث ٻار نه ٿي ڄمي ۛ مگر الله تعالى جي علم ۾ آهي ۛ ۛ اهو ان ڏينهن مشرڪن کي سڏيندو

أَيْنَ شُرَكَائِي قَالُوا أَذُنُكَ^ط مَا مِنَّا مِنْ شَهِيدٍ^ح وَضَلَّ عَنْهُمْ

(ۛ چوند وڃ) منهنجا شريڪ ڪٿي آهن؟ اهي چوندا اسان توکي اطلاع ڏنوت اسان ڪو (شڪلاڻو) گواهه ناهي. ۛ انهن کان

مَا كَانُوا بِدُعْوَانِ مَنْ قَبْلُ وَظَنُوا مَا لَهُمْ مِنْ مَّحِيصٍ^ح

(آهي بت) غائب ٿيندا، جن جي اهي دنيا ۾ عبادت ڪندا هئا ۛ اهي يقين ڪندا ته انهن لاءِ ڪا پڇڻ جي جاءِ ڪانهي.

لَا يَسْعَى الْإِنْسَانُ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ وَإِنْ مَسَّهُ الشَّرُّ فَيَعْوُسُ

ڪافر جي دل خير جي دعا کان نه ٿي پرڃي ۛ جيڪڏهن کيس ڪا تڪليف پئجي ٿي ته پاڻ خير ۽ رحمت الاهي مان

قَنُوطٌ ۝ وَلَئِنْ أَذَقْنَاهُ رَحْمَةً مِنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرَّاءَ مَسَّتْهُ

مايوس تي تو . ۝ جيڪڏهن اسين ان کي تڪليف پهچو ڪان پوءِ پنهنجي طرفان رحمت جو مزو چڪايون ٿا ته

لَيَقُولَنَّ هَذَا إِلَىٰ وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً ۝ وَلَئِنْ رُجِعْتُ

ضرور چوندو هي منهنجو حق آهي ، ۝ مون کي قيامت جي اچڻ جو گمان ناهي ، جيڪڏهن (بالفرض) آئون پنهنجي

إِلَىٰ رَبِّي إِنَّ لِي عِنْدَهُ لَلْحُسْنَىٰ فَلَنُنَبِّئَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا

رب ڏانهن موٽايو ويس ته يقيناً ان وقت مون لاءِ ڀلائي هوندي ، پوءِ اسين ڪافرن لاءِ سندن بد اعمالن

بِأَعْمَالِهِمْ وَلَنُنْذِرَنَّهُمْ مِّنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ۝ وَإِذَا أَنْعَمْنَا

ضرور بيان ڪنداسين ۽ اسين ضرور انهن کي سخت عذاب چڪائينداسين . ۝ جنهن وقت اسين

عَلَىٰ الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأَىٰ بِجَانِبِهِ ۚ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو

ڪافر تي ڪانغت ڪريون ٿا ته اهو منهن ڦيرائي ٿو ، پنهنجي طرف پري هڻي ٿو . ۝ جڏهن ان کي تڪليف پهچي ٿي پوءِ

دُعَاءٍ عَرِيضٍ ۝ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ثَمَرٌ

گهڻيون دعائون گهري ٿو . رسول عربي توڻا انهن کي فرمايو مون کي توڻا ٻڌايو جيڪڏهن (قرآن ڪريم) الله جي طرفان آهي پوءِ

كَفَرْتُمْ بِهِ ۖ مَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ هُوَ فِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ۝ سَنُرِيهِمْ

توهان ان جو انڪار ڪريو ٿا ، ان کان وڌيڪ ڪير گمراه ٿي سگهي ٿو جيڪو پري واري بدبختي ۾ آهي . اسين جلد انهن کي

ابْتِنَا فِي الْأَفَاقِ ۚ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمُ اللَّهُ الْحَقُّ ۚ

آس پاس ۾ پنهنجون نشانين ڏيکارينداسين ۽ سندن وجود ۾ به ايستائين جو ظاهري سندن وڌيڪ قرآن ڪريم حق آهي .

أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ۝ أَلَا إِنَّهُمْ

رسول عربي چاتوهان جي رب جي لاءِ اهو ڪافي ناهي ته بيشڪ اهو هر شيءِ تي گواه آهي . خبردار بيشڪ آهي

فِي مَرِيَّةٍ مِّنْ لِّقَاءِ رَبِّهِمْ ۚ أَلَا إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطٌ ۝

پنهنجي رب سان ملاقات ڪرڻ ۾ مشڪوڪ آهن ، خبردار بيشڪ اهو هر شيءِ کي احاطو ڪندڙ آهي .

اَيَاتُهَا ۵۳ (۴۲) سُورَةُ الشُّورَىٰ مَكِّيَّةٌ (۶۲) رُتُبَاتُهَا

سورة شوری مکہ مکرمہ میں نازل ہوئی آھی ۵۳ رکوع ۶۲ آیتوں آھن .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللہ تعالیٰ جی نالی سان شروع کریں تو جیکو نہایت مہربان ہا جہار و (آھی)

حَمْدٌ ۱ عَسَقٌ ۲ كَذَلِكَ يُوحِي إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ اللَّهُ

حَمْدٌ ۱ عَسَقٌ ۲ رسول عربی اھری طرح اللہ تعالیٰ توھان دانھن ۽ توھان کان آگین پیغمبرن دانھن وحی مولیٰ تو

الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۳ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَلِيُّ

جیکو غالب حکمت وارو آھی . اُن لاء اھو سچ کھ آھی جیکو آسمان ۽ زمین پر آھی ، ۽ اھو عظیم بلند

الْعَظِيمُ ۴ تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَّقَطُّنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ وَالْمَلَائِكَةُ

(۴) عظیم آھی . عَنْ قَرِيبٍ (اللہ جی عظمت ۽ شان سببان) آسمان انھن جی مٹان چیر جی پونھا (پر) ملائکہ

يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا إِنْ اللَّهُ

پنھنجی رب جی حمد سان تسبیح پڑھن تا ۽ اھی زمین وارن لاء بخشش طلب کن تا . خبردار بیشک اللہ تعالیٰ

هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ۵ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ اللَّهُ

بخشیند تا ہا جہار و آھی ، ۽ جیسکی ماٹھو ان کان سواء (بُتُن کی) مددگار بنائے تا ، اللہ تعالیٰ

حَفِظٌ عَلَيْهِمْ ۶ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ۷ وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ

اُنھن کی دسی رہیو آھی ، ۽ توھان انھن جاد مٹدار ناھیو . ۽ اھری طرح اسان توھان دانھن قرآن کریم

قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِنُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَنُنذِرَ يَوْمَ

عربی پڑھ کر مکیوں لاء توھا مکہ مکرمہ ۽ ان جی آس پاس وارن کی دیجا ریر ۽ توھان قیامت جی دنھن کان

الْجُمُعِ لَا رَيْبَ فِيهِ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ ۸ وَلَوْ

دیجا ریو جنھن پر کو شک ناھی (انھن مٹا) ھک فریق جنت پر ۽ ھک فریق جھنم پر ویندی ۽ جیکو ذھن

شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يَدْخُلُ مَنْ يَشَاءُ رَفِي

الله تعالى چاهي هاء يقينا انهن کي هڪ امت ڪري ها، پر جنهن کي پارڻ چاهي تو ان کي پنهنجي

رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ۸ أَمْ اتَّخَذُوا

رحمت پر داخل ڪري تو، ۽ ظالمن لاءِ ڪوبه دوست ۽ ڪوبه مددگار ناهي. ڇا توهان ان کان سواءِ

مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ ۚ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَهُوَ

مددگار بنايو آ، پر الله تعالى في مددگار آهي ۽ اهوئي مٿن کي جيار ٿي ۽ اهو

عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۹ وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ

هر شي تي قادر آهي. ۽ جنهن شي پر توهان اختلاف ڪريو ٿا پر ان جو حڪم (فيصلو)

إِلَى اللَّهِ ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ ۖ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ۱۰

الله تعالى وٽ آهي، رسول ڪري توهان فرمايو اهو الله منجهن جي آهي تي مون توکي آهي، ۽ ان توهان آئون موٽندس

فَاطِرُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُم مِّنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ

(اهو) آسمانن ۽ زمينن کي پيدا ڪندڙ آهي، ان توهان لاءِ توهان جي جنس مان جوڙا پيدا ڪيا ۽ انهيءَ

الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُّكُمْ فِيهِ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ ۚ وَهُوَ السَّمِيعُ

چي پاين مان جوڙا بنايا، مذڪوره طريقي سا اهو توهان کي پکيڙي ٿو، ان جي مثال جهڙي ڪا شيءِ ناهي، ۽ اهو ٻڌندڙ

الْبَصِيرُ ۱۱ لَهُ مَقَالِيدُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ يَبْسُطُ الرِّزْقَ

ڏسندڙ آهي. انهيءَ لاءِ آسمانن ۽ زمينن جي (رزق جون) چاٻيون آهن، جنهن لاءِ چاهي انجي وٽ ڪي شادو

لَمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۚ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ۱۲ شَرَعَ لَكُمْ

ڪري ۽ جنهن لاءِ چاهي انجي وٽ ڪي شڪري، بيشڪ اهو هر شي کي ڄاڻندڙ آهي. الله تعالى توهان لاءِ اهو

مِّنَ الدِّينِ مَا وَصَّىٰ بِهِ نُوحًا ۖ وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ

دين مقرر ڪيو آهي جنهن جو ان (حضرت نوح) کي حڪم ڪيو ۽ جيڪو اسان توهان تڏهن وحي ڪيو آهي

وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَ

۽ جنهن جو حڪم اسان (حضرت) ابراهيم ۽ موسى ۽ عيسى کي ڏنو ته توهان ان دين کي قائم رکيو

لَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ

ان ۾ فرقہ بندي نه ڪريو، مشرڪن تي اها ڳالهه گهري آهي جو توهان انهن کي الله تعالى ڏانهن سڏيو ته، الله تعالى

يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ ۝ وَمَا

پاڻ ڏانهن جنهن کي چاهي منتخب ڪري ٿو ۽ جيڪو ان ڏانهن متوجه ٿئي ٿو ان کي پاڻ ڏانهن هدايت ڏي ٿو. ۽ نه انهن

تَفَرَّقُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَيْنَهُمْ وَلَوْلَا

فرقه بندي ڪئي مگر علم اچڻ کان پوءِ، انهن پاڻ ۾ بناوٽ ڪئي، ۽ ڪاش!

كَلِمَةٍ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى لِّقُضَىٰ بَيْنَهُمْ ۖ وَإِنَّ

رسول ۽ نبين جيڪڏهن توهان جي رنجي طرفان اها ڳالهه (عذاب کي پوئتي رکڻ واري) اڳ ۾ ئيل هجي هاڻي انهن جي وچ ۾ فيصلو ڪيو وڃي ها. ۽ پيشڪ

الَّذِينَ أُوْرثُوا الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَقَدْ شَكَّ مِنْهُ مَرْيِبٌ ۝

جن ماڻهن کي ڪتاب جو وارث بنايو ويو (يهودي، عيسائي) انهن کان پوءِ يقيناً اهي شڪ ۾ پوندا آهن.

فَلِذَلِكَ فَادْعُ ۖ وَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ ۖ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ هُمْ

پوءِ ان سببان توهان انهن کي سڏيو ۽ حڪم مطابق توهان صراط مستقيم تي هجو ۽ توهان انهن جي سڌن جي تابعداري نه ڪريو

وَقُلْ أَمِنْتُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ وَأُمِرْتُ لِأَعْدِلَ

۽ توهان فرمايو آئون الله جي نازل ڪيل ڪتابن تي ايمان آڻيان ٿو ۽ مون کي حڪم ڪيو ويو آهي ته توهان جي وچ ۾

بَيْنَكُمْ اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ ۖ لَنَّا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ ۖ لَا

عدل ڪريان، الله اسان جو ۽ توهان جو رب آهي، اسان لاءِ اسانجا عمل آهن ۽ توهان لاءِ توهان جا عمل آهن، اسان

حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ ۖ اللَّهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا ۖ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ۝

جي ۽ توهان جي وچ ۾ ڪا حجت ناهي، الله تعالى (قيامت جي ڏينهن) توهان ۽ اسان کي جمع ڪندو ۽ ان ڏانهن موٽڻ آهي.

وَالَّذِينَ يُحَاجُّونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا اسْتُجِيبَ لَهُ حُجَّتُهُمْ

۽ جيڪي ماڻهو اسلام وٽ داخل ٿين ڪان پوءِ الله تعاليٰ جي دين ۾ ڄمڻ ڳڙو ڪن ٿا ، انهن جي حجت سندن

داحضة عند ربهم وعليهم غضب ولهم عذاب

رب وٽ باطل آهي ۽ انهن تي غضب آهي ۽ انهن لاءِ شديد

شديد ۱۷) اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ وَمَا

عذاب آهي ، الله تعاليٰ اهڙي جڳهن تي سچا قول ڪري نازل ڪيو ۽ رسول عربي کي موڪليو ، ۽ توهان کي

يُذَرِّيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ ۱۸) يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا

ڪنهن ڄاڻايو ؟ شايد قيامت قريب هجي . ان لاءِ اهي ماڻهو جلدي ڪن ٿا جيڪي

يَوْمُنُونَ بِهَا ۱۹) وَالَّذِينَ آمَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا لَا يَعْلَمُونَ

ان تي ايمان نه ٿا رکن ، ۽ جيڪي ماڻهو ان تي ايمان رکن ٿا (اهي) ان کان ڊڄندڙ آهن ، ۽ اهي ڄاڻن ٿا

أَنَّهَا الْحَقُّ ۲۰) إِلَّا الَّذِينَ يُسَارُونَ فِي السَّاعَةِ لَفِي ضَلَالٍ

تبشڪاها حق آهي ، خبردار تبشڪ جيڪي ماڻهو قيامت ۾ شڪ ڪن ٿا اهي پري واري

بَعِيدٌ ۲۱) اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ ۲۲) وَهُوَ

گمراهي ۾ آهن . الله تعاليٰ پنهنجي ٻانهن تي لطف ڪندڙ آهي ، جنهن لاءِ چاهي ان جو رزق ڪشادو ڪري ٿو ۽ اهو

الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ۲۳) مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ

وڌيڪ قوت وارو غالب آهي . جيڪو ماڻهو آخرت جي پوک چاهي ٿو اسين ان لاءِ ان پوک ۾

فِي حَرْثِهِ ۲۴) وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا

واڌارو ڪريون ٿا ، ۽ جيڪو ماڻهو دنيا جي پوک چاهي ٿو اسين ان کي ان مان ڪجهه ڏيون ٿا ،

وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ ۲۵) أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ أَشْرَعُوا

۽ آخرت ۾ ان لاءِ ڪو ڀاڱو ناهي . ڇا انهن جا اهڙا شريڪ آهن جن انهن لاءِ اهڙو

لَهُمْ مِنَ الَّذِينَ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ ۖ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ

دين تيار ڪيو آهي جنهن جي الله تعالى اجازت نه ڏني ، جيڪڏهن فيصلي واري ڳالهه ٿيڻ نه هجي ها

لَقَضَىٰ بَيْنَهُمْ ۖ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝۲۱

تمهنجو (دنيا ۾) انهن جو فيصلو ٿي وڃي ها ، جيڪڏهن ظالمن لاءِ درد ناک عذاب آهي . رسولِ عربي توهان

الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا وَهُوَ وَاقِعٌ بِهِمْ ۖ وَالَّذِينَ

ظالمن کي سندن بد اعمالن سببان خوفزدہ نه ٿيندا (عذاب) انهن تي پهچندو ، جن مان انهن

آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَةٍ أَلْبَنَىٰ لَهُمْ مَا

ايمان آندو ۽ عمل صالح ڪيا (آهي) جنت جي تفريحي مقامن ۾ هوندا ، انهن لاءِ

يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۖ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ۝۲۲

سندن رب وٽ اهو هوندو جيڪو پاڻ چاهيندا ، اهو ئي تمام وڏو فضل آهي .

ذَلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهُ عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ۖ

هي اها بشارت آهي جيڪا الله تعالى پنهنجي انهن ٻانهن کي ڏي ٿو جن ايمان آندو ۽ عمل صالح ڪيا ،

قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ ۖ وَمَن يَقْتَرِفْ حَسَنَةً

رسولِ عربي توهان ڦر ماڻو آڻڻ تڏهن کان تبليغ جي عيوض ڪو اجر نه ٿو گهران پر توهان مان هجي اهڙي نيا محبت ڪري جيڪا ڪري

نَزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا ۖ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ ۝۲۳

اسين ان لاءِ انهي ۾ تڪي زياده ڪريون ٿا ، جيڪڏهن الله تعالى بخشيندڙ شڪر قبول ڪندڙ آهي ۽ اهو چون ٿا رسولِ عربي الله تعالى تي

اللَّهُ كَذِبًا ۖ فَإِن يَّشَأِ اللَّهُ يَخْتِمْ عَلَىٰ قَلْبِكَ ۖ وَيَمْحُ اللَّهُ الْبَاطِلَ

ڪوڙهنيو آهي ، پوءِ جيڪڏهن الله تعالى چاهي تڏهن جي دل مبارڪ تي ڪو به ڪم ٿي ٿو ، ۽ الله تعالى باطل کي مٽائي ٿو

وَيُحَقِّقُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ ۖ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ۝۲۴

پنهنجي نشانين سان حق کي ثابت ڪري ٿو ، جيڪڏهن اهو ئي سڀني جا راز ڄاڻندڙ آهي ۽ اهو ئي آهي جيڪو

يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا

پنهني پانهن جي توبه قبول ڪري ٿو ۽ (انهن جا) گناهه معاف ڪري ٿو ۽ اهو ڄاڻي ٿو جيڪو توهان

تَفْعَلُونَ^(٢٥) وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُمْ

عمل ڪريو ٿا . ۽ اهو دعوت قبول فرمائي ٿو انهن ماڻهن جي جن ايمان آندو ۽ عمل صالح ڪيا ۽ انهن کي پنهنجي

مِّنْ فَضْلِهِ وَالْكَافِرُونَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ^(٢٦) وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ

فضل کي زياده به عطا ڪري ٿو ۽ ڪافرن لاءِ شديد عذاب آهي . ۽ جيڪڏهن الله تعاليٰ پنهنجي

الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي الْأَرْضِ وَلَكِنْ يُنْزِلُ بِقَدَرٍ قَائِلًا^(٢٧)

سڀني پانهن جو رزق ڪشادو ڪري ها ته يقيناً اهي زمين ۾ بغاوت ڪن ها پر اهو جيتو رزق ڄاڻي اهو اندازي سان نازل ڪري ٿو

إِنَّهُ يَعْزِزُ عِبَادَهُ خَيْرٌ بَصِيرٌ^(٢٨) وَهُوَ الَّذِي يُنْزِلُ الْغَيْثَ مِنْ

بيشڪ اهو پنهنجي پانهن کان چڱي طرح خبردار ٿي سگهندو آهي . ۽ اهو ئي آهي جيڪو بوسات نازل ڪري ٿو ان کان پوءِ

بَعْدَ مَا قَنَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ^(٢٩) وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ^(٣٠) وَمِنْ

جراحي نااميد ٿيڻ تاءِ پنهنجي رحمت کي پکيڙي ٿو . ۽ اهو ئي مددگار گهڻو ساراهيل آهي . ۽ ان جي

إِلَيْهِ خَلَقُ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا مِنْ دَابَّةٍ^(٣١) وَ

نشانين مان آسمانن ۽ زمينن جي تخليق آهي ۽ جيڪي هلندڙ آهن اهي انهن ۾ پکيڙيائين ۽

هُوَ عَلَى جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ^(٣٢) وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُّصِيبَةٍ فِيمَا

اهو ڇڏي انهن جي جمع ڪرڻ تي قادر آهي . ۽ توهان کي جيڪا مصيبت پهچي ٿي اها توهان جي

كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُو عَن كَثِيرٍ^(٣٣) وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي

بد اعمالن سببان آهي ۽ گهڻو ڪجهه اهو توهان کي معاف ڪري ٿو . ۽ توهان زمين ۾ (اسان کي) عاجز ڪندڙ

الْأَرْضِ^(٣٤) وَمَا لَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ^(٣٥)

ناهيو . ۽ الله تعاليٰ کان سواءِ توهان لاءِ ڪوبه مددگار ۽ حمايتي ناهي .

وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ٢٢٦ إِنَّ يَشَاءُ يُسْكِنَ الرِّيحَ

۲۲۶ ان جي نشانين مان جبلن جي تريون پيريون آهن جيڪي سمند ۾ هلن ٿيون. ۽ جيڪڏهن اهو چاهي ته هو اتي بند ڪري

فَيُظِلُّنَ رَوَاكِدَ عَلَى ظَهْرِهِ ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ

پوءِ اهي سمند جي مٿان بيهي رهن ۽ بيشڪ انهي ۾ هر گھڻي صبر ۽ شڪر ڪندڙن لاءِ نشانينون

شَكُورٍ ٢٢٧ أَوْ يُوقِفُهُنَّ بِمَا كَسَبُوا وَيَعْفُ عَنْ كَثِيرٍ ٢٢٨ وَيَعْلَمَ

آهن. ۽ انهن کي سندن بد اعمالن ۾ سببان برباد ڪري ڇڏي ۽ گھڻو ڪجهه اهو مٽاڪري ٿو. ۽ اهي ماڻهو

الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِنَا مَا لَهُمْ مِنْ مَّحِيصٍ ٢٢٩ فَمَا أُوْتِيْتُمْ

يقين ڪن جيڪي اسانجي آيتن ۾ جهڳڙو ڪن ٿا، انهن جي لاءِ ڀڄڻ جي جاءِ ڪانهي. پوءِ جيڪو ڪجهه توهان کي

مِّنْ شَيْءٍ فَمَتَّاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى

مليو آهي پوءِ اهو دنيا جي حياتي جو گذران آهي ۽ جيڪو ثواب الله تعاليٰ وٽ آهي اهو بهتر ۽ هميشه رهڻ وارو

لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ٢٣٠ وَالَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ

آهي (اهو) انهن ماڻهن لاءِ جيڪي مؤمن آهن ۽ اهي پنهنجي رب تي توڪل ڪن ٿا. ۽ اهي ماڻهو ڪبيرن گناهن ۽

كَبِيرِ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشِ وَإِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ ٢٣١ وَ

بي حياتن کان پرهيز ڪن ٿا ۽ جڏهن کين ڪاوڙ اچي ٿي ته اهي بخش ڪن ٿا. ۽

الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ

جن مؤمنن پنهنجي رب جو حڪم مڃو ۽ نماز قائم ڪئي ۽ انهن جا ڪم پاڻ ۾ مشوريءَ سان

بَيْنَهُمْ ۚ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ٢٣٢ وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ

طغيان ٿين ٿا، ۽ جيڪو ڪجهه اسان انهن کي ڏنو آهي انهي مان خرچ ڪن ٿا. اهي ماڻهو جن کي جڏهن (ڪنهن جي طرفان)

الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ ٢٣٣ وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا ۚ

ظلم ۽ زيادتي پهچي ٿي ته (ان جو مناسب) بدلوون ٿا. ۽ بُرائيءَ جي سزا بُرائيءَ جي ڀيڻ گهرجي.

فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ

پوءِ جنهن ماڻهو بخش ڪيو ۽ صلح ڪيو پوءِ ان جو اجر الله تعالى وٽ آهي ، بيشڪ اهو ظالمن سان

الظَّالِمِينَ ﴿٣٠﴾ وَلَمَنْ اتَّصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَٰئِكَ مَا عَلَيْهِمْ

محببت نه ٿو ڪري . ۽ جيڪو ظلم ٿيڻ کان پوءِ مناسب بدلو وٺي ٿو پوءِ اهڙن ماڻهن تي

مِّنْ سَبِيلٍ ﴿٣١﴾ إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ

ڪابه ٻيڪڙ ناهي . ٻيڪڙ ته فقط انهن ماڻهن تي آهي جيڪي ماڻهن سان ظلم ڪن ٿا

وَيَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ

۽ زمين ۾ ناحق بغاوت ڪن ٿا ، انهن ماڻهن لاءِ دردناڪ

أَلِيمٌ ﴿٣٢﴾ وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿٣٣﴾

عذاب آهي . ۽ جنهن ماڻهو صبر ڪيو ۽ بخش ڪيو بيشڪ ايشي ڪري وڌي همت ۽ جرأت جي ڪمن مان آهي

وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَلِيٍّ مِّنْ بَعْدِهِ وَتَرَى الظَّالِمِينَ

۽ جنهن کي الله تعالى گمراهي ڪري ٿو پوءِ ان لاءِ ان کان پوءِ ڪوبه مددگار ناهي ، ۽ توهان ظالمن کي ڏسندا ،

لَكَارَ أَوَّالِ الْعَذَابِ يَقُولُونَ هَلْ إِلَىٰ مَرَدٍّ مِّنْ سَبِيلٍ ﴿٣٤﴾ وَتَرَاهُمْ

جڏهن اهي عذاب ڏسندا ته اهي پاڻ چوندا ڇا واپس موٽڻ لاءِ ڪو رستو آهي . ۽ توهان انهن کي ڏسندا ،

يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا خَشَعَيْنَ مَنِ الدَّلَّ يَنْظُرُونَ مِنْ طَرْفٍ خَفِيٍّ

جڏهن انهن کي جهنم جي سامهون آندو ويندو آهي ذلت کان ڪٽجھڪائيندڙ هوندا ۽ پوشيده نگاهن سان ڏسندا ،

وَقَالَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ الْخُسْرَيْنِ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَآهْلِيَهُمْ

۽ (ان وقت) مؤمن چوندا بيشڪ نقصان وارا اهي ماڻهو آهن جن پنهنجو پاڻ ۽ پنهنجي پيروي ڪندڙن کي قيامت جي ڏينهن

يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِلَّا إِنَّ الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُّقِيمٍ ﴿٣٥﴾ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِّنْ

نقصان پروڙو . خبردار بيشڪ ظالم عذاب ۾ هميشه رهندڙ آهن . ۽ انهن لاءِ ڪي به

أُولَئِكَ يَنْصَرُونَ لَهُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ

مددگارند هوند ايجيڪي الله کان سواءِ انهن جي مدد ڪن، ۽ جنهن کي الله تعالى گمراھ ڪري ٿو پوءِ ان لاءِ ڪا به

سَبِيلٌ ۳۶ اِسْتَجِيبُوا لِرَبِّكُمْ مِّنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ

واٽ ناهي. توهان پنهنجي رب جو حڪم مڃو، اُن کان اڳ جو اهو ڏينهن (قيامت جو) اچي جو الله تعالى کان سواءِ

مِنَ اللَّهِ مَا لَكُمْ مِّنْ مَّلْجَأٍ يَوْمَئِذٍ وَمَا لَكُمْ مِّنْ تَكْوِيلٍ ۳۷ فَإِنْ أَعْرَضُوا

اُن کي مٽائي نه ٿو سگهي ان ڏينهن توهان کي ڪا به پناهه ۽ روڪجڻ جي جاءِ نه هوندي. پوءِ جيڪڏهن اهي انڪار ڪن

فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ۳۸ إِنْ عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلْغُ وَإِنَّا إِذَا أَذَقْنَا

پوءِ اسان توهان کي انهن تي محافظ ڪري نه موڪليو آهي، توهان تي تبليغ آهي (جيڪا توهان ڪئي) ۽ بيشڪ اسين جنهن وقت اسان

الْإِنْسَانَ مِّنَ أَرْحَمَةٍ فَرَحَّ بِهَا ۳۹ وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ

کي اسان وٽان ڪا رحمت عطا ڪريون تان تان تي خوش ٿئي ٿو، ۽ جيڪڏهن انهن کي سندن بد اعمالن سببان ڪا تڪليف

أَيْدِيهِمْ فَإِنَّ الْإِنْسَانَ كَفُورٌ ۴۰ اللَّهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُخْلُقُ

پهچي ٿي پوءِ بيشڪ انسان (ڪافر) وڌو ڏاڏو ڪري آهي. الله تعالى لاءِ آسمان ۽ زمين جي بادشاهي آهي، جيڪي چاهي سر

مَا يَشَاءُ ۴۱ يَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ إِنَّا نَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ الذُّكُورَ ۴۲

پيدا ڪري ٿو، جنهن کي چاهي نياڻيون عطا ڪري ۽ جنهن کي چاهي (اُن کي) پُٽ عطا ڪري.

أَوْ يُزَوِّجُهُمْ ذُكْرَانًا وَإِنَّا نَجْعَلُ لِمَنْ يَشَاءُ عَاقِبَةً إِنَّهُ عَلِيمٌ

يا (ڪن کي) پُٽ ۽ نياڻيون عطا ڪري. ۽ جنهن کي چاهي اُن کي ٽي اولاد بنائي. بيشڪ اهو ڄاڻندڙ

قَدِيرٌ ۴۳ وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُكَلِّمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَائِ

صاحبِ قدرت آهي. ۽ ڪنهن ماڻهوءَ کي مناسب ناهي جو الله ان سان ڪلام ڪري مگر بذرِيعه وحي يا پردي جي

حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُوحِيَ بِإِذْنِهِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلَىٰ حَكِيمٍ

پوڻيا يا ڪنهن فرشتي کي موڪلي پوءِ اهو ان جي اجازت سان جيڪو چاهي وحي ڪري، بيشڪ اهو بلند حڪمت وارو آهي

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا ۚ مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ

ۛ اھڙي طرح اسان توهان ڏانهن پنهنجي حڪم ساڻي موڪلي. (وحي نبوت جي اچڻ کان اڳ ۾) توهان پنهنجي تخميني سان پنهنجا اندازا هڻائڻ

وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِن جَعَلْنَاهُ نُورًا نَّهْدِي بِهِ مَن نَّشَاءُ مِّنْ عِبَادِنَا

ڇا آهي؟ ۛ ايمان ڇا آهي، پر اسان ان کي نور بنايو جنهن سان اسين پنهنجي ٻانهن مان جنهن کي چاهيون هدايت ڪريون ٿا،

وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ۚ صِرَاطِ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا

ۛ بيشڪ رسول عبي تي صراط مستقيم جي هدايت ڏي ٿو. (يعني) الله تعاليٰ جي رستي جي جنهن لاءِ اهو سڀ ڪجهه آهي

فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ إِلَّا إِلَى اللَّهِ تَصِيرُ الْأُمُورُ ۚ

جيڪو آسمانن ۽ زمينن ۾ آهي. خبردار الله تعاليٰ ڏانهن سڀ ڪم موٽايا وڃن ٿا.

يٰٓاَيُّهَا ٨٩ (٣٣) سُورَةُ الرَّحُوفِ مَكِّيَّةٌ (٦٣) رُوحًا مُّأْتِيَةً

سورة نرحوف مڪه مڪرمه ۾ نازل ٿي آهي ۽ انهي ۾ ٧ رڪوع ۽ ٨٩ آيتون آهن.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

الله تعاليٰ جي نالي سان شروع ڪريان ٿو جيڪو نهايت مهربان ۽ اجهارو (آهي).

حَمْدٌ ۙ وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ۚ إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَّعَلَّكُمْ

حَمْدٌ. قسم آهي قرآن ڪريم جو، بيشڪ اسان قرآن ڪريم کي عربي ۾ نازل ڪيو ته مَن توهان

تَعْقِلُونَ ۚ وَإِنَّهُ فِي أُمِّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلِيَّ حَكِيمٌ ۚ أَفَنَضْرِبُ

سمجهو. ۛ بيشڪ اهو اسان وٽ لوح محفوظ ۾ يقيناً اعلىٰ (ۛ) حڪمت وارو آهي. ۛ ڇا پوءِ اسين

عَنْكُمْ الذِّكْرَ صَفْحًا أَن كُنْتُمْ قَوْمًا مُّسْرِفِينَ ۚ وَكَمْ أَرْسَلْنَا

توهان کان نصيحت پري ڪري ڇڏيون ان لاءِ ته توهان حد کان وڌيڪَ قوم آهيو. ۛ اسان پهرين (امتن) ۾

مِّنْ نَّبِيِّ فِي الْأَوَّلِينَ ۚ وَمَا يَأْتِيهِمْ مِّنْ نَّبِيٍّ إِلَّا كَانُوا بِهِ

ڪيترائي پيغمبر موڪليا. نه ئي آيو انهن وٽ ڪو نبي مگر اهي ان سان

يَسْتَهْزِءُونَ ۝ فَاهْلُكُنَا اَشَدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَمِثْلُ الْاَوَّلِينَ ۝

مذاق ڪندا هئا . پوءِ اسان انهن مان بدترين ماڻهو پڪڙي سگهيا ۽ (اهڙن) ڪيترائي ٻيهر جهڙا مثالي ڏيکاريا.

وَلَيْنُ سَاَلْتَهُمْ مَّنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ لَيَقُوْلُنَّ خَلَقَهُنَّ

۽ رسول (جي) چيڪڙهن توها انهن کان سوال ڪندا آسمانن ۽ زمينن کي ڪنهن پيدا ڪيو؟ اهي ضرور چوندا ته انهن کي

الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ۝ ۹ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُمُ

الله تعاليٰ پيدا ڪيو آهي . اهو رب جنهن توھان لاءِ زمين کي وچاڻو بنايو . ۽ توھان لاءِ اُن ۾

فِيْهَا سُبُلًا لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ۝ ۱۰ وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً

رستا بنايا اُن لاءِ ته توھان کي راھ ملي . ۽ اهو رب جنهن توھان لاءِ آسمان مان اندازي سان

بِقَدْرِ ۚ فَانْشُرْنَا بِهِ بَلْدَةً مَّيْتًا كَذٰلِكَ تُخْرَجُونَ ۝ ۱۱

برسات وسائي، پوءِ اسان اُن سان هڪ غير آباد شهر کي آباد ڪيو . اھڙي طرح (قبرن مان زنده ڪري) توھان کي ڪڍيو ويندو

وَالَّذِي خَلَقَ الْاَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ لَكُم مِّنَ الْفُلْكِ وَالْاَنْعَامِ

۽ اهو رب جنهن سمورا جوڙا پيدا ڪيا ۽ توھان لاءِ پيرڙيون ۽ چوپايا بنايا . (جن تي)

مَا تَرْكَبُونَ ۝ ۱۲ لَتَسْتَوِيَ اَعْلٰی ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذْكُرُوْا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ اِذَا

توھان سوار ٿيو ٿا . اُن لاءِ ته توھان انهن جي پٺين تي هموار ٿي ويھوان کان پوءِ توھان پنهنجي رب جون نعمتون ياد ڪريو

اَسْتَوِيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُوْلُوْا سُبْحٰنَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هٰذَا وَمَا كُنَّا

جڏهن توھان انهن تي هموار ٿي ويھو ۽ توھان چئو، اهو رب پاڪ آهي جنهن اسان لاءِ هن سواري کي سخر بنايو ۽ اسين

لَهُ مُقَرَّنِينَ ۝ ۱۳ وَاِنَّا اِلٰی رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ۝ ۱۴ وَجَعَلُوْا اِلٰهَ مِنْ عِبَادِهِ

اُن کي قابو ڪندڙ ٺاھيون . ۽ بيشڪ اسان کي يقيناً پنهنجي رب ڏانھن موٽڻو آهي . ۽ ڪافرن االله لاءِ سندس ٻانھن کي

جُزْءًا اِنَّ الْاِنْسَانَ لَكَفُوْرٌ مُّبِيْنٌ ۝ ۱۵ اَمَّا تَخَذَ مِمَّا يَخْلُقُ بِنْدٍ

خدا جو اولاد بنايو، بيشڪ انسان لڪھو ۽ روشن ۽ اھڙو ڏيکاري ٿو ته ڇا ان پنهنجي مخلوق مان پاڻ لاءِ نياڻيون پسند ڪيون؟

وَأَصْفَكُمْ بِالْبَنِينَ ۝ وَإِذَا ابْشَرَا أَحَدَهُمْ بِمَا ضَرَبَ لِلرَّحْمَنِ

۱۷ ۝ توهان کي پٽ ڏيئي اعلى ڪيو ۰ ۽ جنهن وقت انهن ٽنهي کي (ڏٺا) ۽ مبارڪ ڏني وڃي ٿي جيڪو مثال آهي الله لاءِ دين ۾

مَثَلًا ظَلَّ وَجْهَهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ۝ أَوْ مَنْ يَنْشَأُ فِي

ترسندن چهره ڦيرائي ڪارو ٿئي ٿو ۽ اهي سخت غمگين ٿين ٿا ۰ ۽ ڇا جيڪو ماڻهو زيورن ۾

الْحِلْيَةِ وَهُوَ فِي الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِينٍ ۝ وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ

پالڻ وڃي ٿو ۽ اهو بحث ۾ چٽو نه ٿي سگهي (مورب تعاليٰ جو اولاد ڏيئي سگهي ٿو قطعاً نه) ۽ انهن (ڪافرن) ملائڪن کي مؤنث بنايو

الَّذِينَ هُمْ عِبُدُ الرَّحْمَنِ إِنَّا تَأْتِيهِمْ فُتُورٌ ۝ وَخَلَقَهُمْ سِتْ كُتُبٌ

۱۸ ۝ اهي (ملائڪه درحقيقت) رحمن جا پناهه آهن ۽ ڇا اهي انهن جي تخليق وقت موجود هئا؟ جلد انهن جي

شَهَادَتُهُمْ وَيُسْأَلُونَ ۝ وَقَالُوا الْوَسْءَ الرَّحْمَنِ مَا عِبْدُهُمْ ۝

گواهي ڏيندي ۽ انهن کان (آخرت ۾ پڇيو ويندو) ۽ انهن چيو جيڪڏهن رحمن جا پناهه اسين ملائڪن جي عبادت نه ڪريون ها ۰

مَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ۝ أَمْ اتَّيْنَهُمْ

انهن کي ان جو ڪوبه علم ناهي ۰ اهي ته فقط ڪوڙ ٻڌائين ٿا ۰ ڇا اسان انهن کي ان کان

كِتَابًا مِّنْ قَبْلِهِ فَهُمْ بِهِ مُسْتَمْسِكُونَ ۝ بَلْ قَالُوا إِنَّا وَجَدْنَا

اڳ ۾ ڪتاب نه ڏٺو؟ پوءِ اهي ان تي عمل ڪندڙ آهن ۰ بلڪ انهن چيو بيشڪ اسان پنهنجي

أَبَاءَنَا عَلَى أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَى آثَرِهِمْ مُّقْتَدُونَ ۝ وَكَذَلِكَ مَا

پيءُ ڏاڏي کي ان دين تي لڌو ۽ بيشڪ اسين انهن جي نقشي قدم تي هدايت وارا آهيون ۽ اهڙي طرح نه

أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قُرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا

موڪليو اسان توهان کان اڳ ۾ (ڪنهن) ڳوٺ ۾ ڪو پيغمبر مگر ان ڳوٺ جي وڏن ماڻهن چيو بيشڪ اسان

وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَى أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَى آثَرِهِمْ مُّقْتَدُونَ ۝

پنهنجي پيءُ ڏاڏن کي ان دين تي لڌو ۽ بيشڪ اسين انهن جي نقشي قدم جي تابعداري ڪندڙ آهيون ۰

قُلْ أَوْ لَوْ جِئْتُكُمْ بِآهْدَىٰ مِمَّا وَجَدْتُمْ عَلَيْهِ آبَاءَكُمْ قَالُوا إِنَّا

رسول عربی توہان ورت آند و آہی اهو توہانجي آباڻي دين کان وڌيڪ بهتر ناهي، ڪافرن چيو بيشڪ اسين

بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كُفِرُونا ۱۳ فَاَنْتَقِمْنَا مِنْهُمْ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ

رسالت جا انڪاري آهيون. پوءِ اسان انهن کان انتقام ورتو. پوءِ توہان ڏسو ته ڪوڙن جي

عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ۱۴ وَ اِذْ قَالَ اِبْرٰهِيْمُ لَآبِيْهِ وَقَوْمِهِ اِنتَنِي

پڇاڙي ڪهڙي ٿئي ٿي. ۱۴ رسول عربي توہان ياد ڪريو جڏهن (حضرت) ابراهيم پنهنجي چاچي ۽ پنهنجي قوم کي چيو بيشڪ آئون

بِرَءُءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ ۱۵ اِلَّا الَّذِي فَطَرَنِيْ فَاِنَّهُ سَيَهْدِيْن ۱۶ وَ

انهن (بتن) کان بيزار آهيان جن جي توہان عبادت ڪريو ٿا. سوا ان خالق جي جنهن مون کي پيدا ڪيو، بيشڪ اهو ئي خدا آهي ته ڏيندو ۽ ان

جَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِى عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ۱۷ بَلْ مَتَّعْتُ هَؤُلَاءِ

ان ڪلمي کي سندس اولاد ۾ باقي رکيو ته من اهي مومن. بلڪ اسان انهن کي ۱۷ ۽ انهن جي

وَ اَبَاءَهُمْ حَتّٰى جَاءَهُمُ الْحَقُّ وَ رَسُوْلٌ مُّبِيْنٌ ۱۸ وَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ

پي ڏاڏن کي فائدو ڏنو، ايتائين جو انهن وٽ قرآن ڪريم ۽ رسول عربي پهتا. ۱۸ ۽ جڏهن انهن وٽ حق پهتو

قَالُوا هٰذَا سِحْرٌ وَّ اِنَّا بِهٖ كٰفِرُونَ ۱۹ وَ قَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ هٰذَا

انهن چيو هي سحر آهي ۽ بيشڪ اسين ان جا انڪاري آهيون. ۱۹ ۽ (ڪافرن) چيو ڇو نه نازل ڪيو ويو هيءُ

الْقُرْآنُ عَلَى رَجُلٍ مِّنَ الْقُرَيْتَيْنِ عَظِيمٍ ۲۰ اَهُمْ يَقْسِمُونَ

قرآن انهن ٻن شهرن (مڪه ۽ مڏي) جي ڪنهن اعير ماڻهوتي. ۲۰ چاهي توہان جي رب جي رحمت (نبوت)

رَحْمَتَ رَبِّكَ ۲۱ نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَّعِيْشَتَهُمْ فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا

جي تقسيم ڪن ٿا، اسين انهن جي وچ ۾ هن دنيا اندر سندن معيشت (روزي) کي تقسيم ڪريون ٿا

وَ رَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجٰتٍ لِّيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا

۲۱ ۽ درجن ۾ اسان انهن مان هڪڙن کي ٻين کان وڌيڪ ڪيو آهي، ان لاءِ ته انهن مان هڪڙا ٻين کان

سُخْرِيًّا وَرَحِمْتُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٢٢﴾ وَلَوْلَا أَن يَكُونَ

ڪم وٺڻ ۽ رسولِ عربي جي رحمت (نبوت) انهن جي دولت کان بهتر آهي ۽ جيڪڏهن ائين نه هجي ها ته

النَّاسُ أُمَّةٌ وَاحِدَةٌ لَّجَعَلْنَا لِمَن يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ لِبُيُوتِهِمْ

سڀ ماڻهو هڪ دين تي هجن ها ته اسين ضرور رحمن جي انڪارين لاءِ ۽ چاندي جي

سُقْفًا مِّنْ فِضَّةٍ وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ ﴿٢٣﴾ وَلِبُيُوتِهِمْ أَبْوَابًا

چتن وارا گهر ۽ سڙهيون تيار ڪرايون ها جن تي اهي چڙهن ها ۽ انهن جي گهرن لاءِ (چاندي جا) دروازا

وَسُرُرًا عَلَيْهَا يَتَكَئُونَ ﴿٢٤﴾ وَخُرُفًا وَإِن كُلَّ ذَلِكَ لَمَّا

۽ تخت نھرايون ها جن تي ٽيڪ ڏين ها ۽ ڪين هر قسم جي آرائشي ڏيون ها ۽ اهو سڀ ناهي مگر

مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٢٥﴾

دنيا جي حياتي جو (بي بقا) سامان ۽ توھان جي رب وٽ آخرت ۾ پرهيزگارن لاءِ آهي ۽

وَمَن يَعِشْ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نَقِيضٌ لَهُ شَيْطَانًا فُؤَادُهُ قَرِينٌ ﴿٢٦﴾

۽ جيڪو ماڻهو رحمن جي ذڪر کان مُنهن موڙي ٿو اسين اُن تي شيطان کي مقرريون ٿا ۽ اهو اُن جو ساٿي آهي.

وَأَنَّهُمْ لَيَصَّدُّونَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُم مُّهْتَدُونَ ﴿٢٧﴾

۽ بيشڪ اهي يقيناً ان کي سنئين رستي کان روڪين ٿا ۽ اهي پاڻ ۾ ٿاڻه بيشڪ اهي هدايت يافته آهن.

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَنَا قَالَ يَلَيْتَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ بُعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ فَيَتَّسِرَ

اڻسائين جو جيڪڏهن (اهو ڪاهي) اسان وٽ ايندو ۽ اهو چوندو ڪاش تنهنجي منهنجي وچ ۾ مشرق ۽ مغرب جو فاصلو هجي ها پر اهو ڪم ڏهه خراب

الْقَرَيْنِ ﴿٢٨﴾ وَلَكِنْ يَنْفَعُكُمُ الْيَوْمَ إِذ ظَلَمْتُمْ أَنكُم فِي الْعَذَابِ

ساٿي آهي. ۽ هو گز توھان کي اڄ ڏينھن ڪو نفعو نه ملندو ڇو ته توھان ظلم ڪيو ۽ بيشڪ توھان عذاب ۾

مُشْتَرِكُونَ ﴿٢٩﴾ أَفَأَن تَسْمِعُ الصُّمَّ أَوْ تَهْدِي الْعُمْى وَمَن كَانَ فِي

مشترڪ آھيو. ڇا پوءِ توھان ٻوٽن کي سڻايو ٿا يا انڌن کي ڏيکاريو ٿا ۽ جيڪي ماڻهو

ضَلِيلٍ مُّبِينٍ ۝ فَاِمَّا نَذْهَبَنَّ بِكَ فَاِنَّا مِنْهُمْ مُنْتَقِمُونَ ۝ اَوْ

صاف گمراهي پر آهن . پوءِ جيڪڏهن اسان رسول عربي کي وٺي وڃون پوءِ بيشڪ اسين انهن کان انتقام وٺندڙ آهيون . يا

نُرَيْنَاكَ الَّذِي وَعَدْنَاهُمْ فَاِنَّا عَلَيْهِمْ مُّقْتَدِرُونَ ۝ فَاَسْتَمْسِكُ

توهان کي اهو ڏيکارين جو ائين انهن سا وعدو ڪيو، پوءِ بيشڪ اسين انهن تي قادر آهيون . پوءِ رسول عربي توهان وٽي رباني

بِالَّذِي اَوْحَىٰ اِلَيْكَ اِنَّكَ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ۝ وَاِنَّهٗ لَذِكْرٌ

کي مضبوطي سان جهليو، بيشڪ توهان سنئين رستي تي آهيو . ۰ بيشڪ قرآن مجيد خاص رسول عربي جي

لَكَ وَلِقَوْمِكَ ۝ وَسَوْفَ تُسْـَٔلُونَ ۝ ۝ وَسْـَٔلْ مَنْ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ

ساوا ه ۽ سندن امت جو ذڪر آهي، ۽ عن قريب توهان کان سوال ڪيو ويندو ۽ رسول عربي توهان سان جي ائين پيغمبرن کان

مَنْ رُسُلُنَا اَجْعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمٰنِ اِلٰهَةً يُعْبَدُونَ ۝ وَلَقَدْ

معلوم ڪريو ته ڇا اسان رحمن کان سواءِ ٻيا معبود مقرر ڪيا جن جي عبادت ڪئي ويندي هئي . ۽ بيشڪ

اَرْسَلْنَا مُوسٰى بِآيٰتِنَا اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَإِهٖ فَقَالَ اِنِّى رَسُوْلُ رَبِّ

اسان موسى کي پنهنجي نشانين سان فرعون ۽ ان جي سردارن تان هن موڪليو، پوءِ موسى چيو بيشڪ آئون ربّ للعالمين

الْعٰلَمِيْنَ ۝ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِآيٰتِنَا اِذَا هُمْ مِنْهَا يَضْحَكُوْنَ ۝ وَمَا

جو پيغمبر آهيان . پوءِ جڏهن موسى انهن وٽ اسانجي نشانين سان پهتو ان وقت اهي نشانين تان ڪانڊا . ۽ اسان

نُرِيهِمْ مِّنْ اٰيَةِ الْاِلٰهِي اَكْبَرُ مِنْ اُخْتِهَآ ۝ وَاَخَذْنَاهُمْ

انهن کي جيڪا نشاني ڏيکاري ٿي اها اڳئين نشاني کان تمام وڏي هوندي هئي، ۽ اسان انهن کي

بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ۝ ۝ وَقَالُوا يَا اَيُّهَ السَّحَرِ

عذاب سان پڪڙيو ته من اهي مومن . ۽ انهن چيو اي جادوگر (موسى)

اَدْعُنَا رَبَّكَ بِمَا عٰهَدَ عِنْدَكَ ۝ اِنَّا لَمُهْتَدُونَ ۝ ۝

تون اسان لاءِ پنهنجي رب کان اهو وعدو گهر، جنهن جو تون سان ان وعدو ڪيو آهي، بيشڪ اسين ضرور هدايت يافته ٿينداسين .

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَنْكُثُونَ ﴿٥٠﴾ وَنَادَىٰ فِرْعَوْنُ

پوءِ جڏهن اسان انهن تان عذاب (لا توان وقت انهن وعدو ٿيو) (اسان نه آندو) . ۵۰ فرعون پنهنجي قوم ۾ اعلان

فِي قَوْمِهِ قَالَ يَقَوْمِ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي

ڪرايو ، فرعون چيو اي منهنجي قوم چا منهنجي لاءِ مصر جو ملڪ ناهي هي نهرون جيڪي منهنجي هيٺان

مِنْ تَحْتِي أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٥١﴾ أَمْ أَنَا خَيْرٌ مِّنْ هَذَا الَّذِي هُوَ

وهن ٿيون ، چا پوءِ توهان نه ٿا ڏسو . ۵۱ چا آئون انهي (موسيٰ) کان بهتر آهيان يا اهو جيڪو فقير ۽ ضعيف

فَهَيْئَةُ لَا يَكَادُيبِينَ ﴿٥٢﴾ فَلَوْلَا أَلْقَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُ رَبِّهِ

الحوال آهي ۽ چڱي طرح ڳالهائي نه ٿو سگهي . پوءِ چون ان کي (سرداري جا) سونا ڪنگڙ پارايا ويا

أَوْجَاءَ مَعَهُ الْمَلِكَةُ مُقْتَرِنِينَ ﴿٥٣﴾ فَاسْتَخَفَّ قَوْمَهُ فَأَطَاعُوهُ

يا ان سان گڏ ملانڪ چون آهت . پوءِ ان پنهنجي قوم کي جاهل بنايو پوءِ انهن فرعون جي تابداري ڪئي .

إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٥٤﴾ فَلَمَّا آسَفُونَا انْتَقَسْنَا مِنْهُمْ فَاغْرَقْنَاهُمْ

بيشڪ اها گنهگار قوم هئي . پوءِ جڏهن (انهن) اسان کي ناراض ڪيو ته اسان انهن کان انتقام ورتو پوءِ اسان انهن سمورن

أَجْمَعِينَ ﴿٥٥﴾ فَجَعَلْنَاهُمْ سَلَفًا وَمَثَلًا لِّلْآخِرِينَ ﴿٥٦﴾ وَلَمَّا ضُرِبَ ابْنُ

کي غرق ڪيو . پوءِ اسان انهن کي پهريان بني پوين لاءِ مثال قائم ڪيو . ۵۵ جڏهن عيسيٰ بن مريم

مَرْيَمَ مَثَلًا إِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُّونَ ﴿٥٧﴾ وَقَالُوا أَلَيْهَتُنَا خَيْرٌ أَمْ

جو مثال بيان ڪيو وڃي توان وقت توهان جي قوم ان سان مذاق ڪري ٿي . ۵۷ اهي چون ٿا چا اسان جا معبود بهتر آهن يا

هُوَ ط مَا ضَرَبُوهُ لَكَ إِلَّا جَدَلًا بَلْ هُمْ قَوْمٌ خَصِمُونَ ﴿٥٨﴾ إِنْ

اهو ، اهو مثال توهان جي جهڳڙي لاءِ پيش ڪن ٿا . بلڪ اهي سخت جهڳڙو ڪندڙ قوم آهن . ناهي

هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ مَثَلًا لِّلْبَنِيِّ إِسْرَءِيلَ ﴿٥٩﴾

اهو (عيسيٰ) مگر هڪ پانھو جنهن تي اسان نعمت ڪئي ۽ اسان ان کي بني اسرائيل لاءِ هڪ مثال بنايو

وَلَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَا مِنْكُمْ مَلَائِكَةً فِي الْأَرْضِ يَخْلَفُونَ ﴿٦٠﴾

ۛ جيڪڏهن اسين چاهيون ها ته توهان مان ملائڪ پيدا ڪريون ها جيڪي زمين ۾ توهانجا قائم مقام هجن ها .

وَأَنَّهُ لَعَلُّهُ لِّلسَّاعَةِ فَلَا تَمْتَرُنَّ بِهَا وَاتَّبِعُونَّ هَٰذَا

ۛ بيشڪ عيسيٰ جو نزول قيامت جي نشانين مان آهي پوءِ توهان قيامت جي اچڻ ۾ رشڪ ڏکري ۽ منهنجي نابيدي ڪريو، هي

صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦١﴾ وَلَا يَصُدَّنَّكُمْ الشَّيْطَانُ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ

سڌو رستو آهي . ۛ توهان کي شيطان هرگز نه روڪي، بيشڪ اهو توهان لاءِ صاف

مُبِينٌ ﴿٦٢﴾ وَلَمَّا جَاءَ عِيسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحِكْمَةِ

دُشمن آهي . ۛ جڏهن عيسيٰ صاف دليل آندا عيسيٰ چيو بيشڪ مون توهان لاءِ حڪمت آندي

وَلَا بُيِّنَ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي تَخْتَلَفُونَ فِيهِ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

ۛ آئون توهان لاءِ ڪجهه ڳالهيون بيان ڪريان ٿو جنهن ۾ توهان اختلاف ڪريو ٿا، پوءِ توهان الله کان ڇو ۽ منهنجي نابيدي ڪريو

إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَٰذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦٣﴾

بيشڪ الله تعاليٰ منهنجو ۽ توهان جو رب آهي پوءِ توهان ان جي عبادت ڪريو، هي سڌو رستو آهي .

فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ

پوءِ (انهن) گروهن پاڻ ۾ اختلاف ڪيو . پوءِ قيامت جي ڏينهن وارو عذاب

عَذَابٌ يَوْمَ إِلَهِمْ ﴿٦٤﴾ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَن تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً

ظالمن لاءِ ويل آهي . نه ٿا انتظار ڪن مگر قيامت جو رها، انهن تي اوجھو ايندي

وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٥﴾ إِلَّا خَلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ

ۛ انهن کي خبر نه پوندي . (دنيا جا) سڃاڻ دوست قيامت جي ڏينهن هڪ ٻئي جا دشمن ٿي پوندا

إِلَّا الْمُتَّقِينَ ﴿٦٦﴾ يُعْبَادُ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَخْزُونَ ﴿٦٧﴾

مگر پرهيزگار (انهن جي دوستي قائم هوندي) اي منهنجا (مومن) بندا توهان تي اڄ ڏينهن ڪو خوف ناهي نه توهان ڌڪو ٿيا.

الَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿٦٩﴾ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَ

اھي اھي ماشو آھن جن اسان جي آيتن تي ايمان آندو ۽ اھي فرمانبردار ھئا . توهان ۽ توهان جون گھرواريون

اَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ ﴿٧٠﴾ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِّنْ ذَهَبٍ وَ

تازگي وارن چھرن سان بهشت ۾ داخل ٿين. انھن جي خدمت ۾ سونا پيالو ۽ سونا ڪلاس

اَكْوَابٌ ۚ وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْاَنفُسُ وَتَلَذُّ الْاَعْيُنُ ۚ وَاَنْتُمْ

بيشڪ ڪيائيندا، ۽ بهشت ۾ اھو سڀ ڪجهه ھوندو جيڪو توهان جي دل کي وٺي ۽ اکين کي فرحت ڏئي ، ۽ توهان

فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٧١﴾ وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ

انھي ۾ ھميشه رھندا. ۽ اھو بهشت آھي ، جنھن جا توهان نيڪ عملن جي ڪري وارث

تَعْمَلُونَ ﴿٧٢﴾ لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِّنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٣﴾ اِنَّ

ٿيا آھيو . توهان لاءِ بهشت ۾ تمام گھڻا ميوا ھوندا جن مان توهان ڪائيندا . بيشڪ

الْمُجْرِمِينَ فِيْ عَذَابٍ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿٧٤﴾ لَا يُفْتَرُ عَنْهُمْ

مجرم جھنم جي عذاب ۾ ھميشه ھميشه رھندا . انھن تان (عذاب ۾) ڪاھلڪائي نڪري ويندي

وَهُمْ فِيْهِ مُبْلِسُونَ ﴿٧٥﴾ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا

۽ اھي انھي ۾ نا اُميد پيل ھوندا . ۽ اسان انھن تي ظلم نہ ڪيو پر اھي پاڻ

هُمْ الظَّالِمِينَ ﴿٧٦﴾ وَنَادُوا اِيْمَلِكْ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ قَالَ

ظالم ھئا . ۽ جھنمي پڪاريندا اھي مالڪ (ھي جھنم جو داروغو ھوندو) تنھن تان (من عذاب ڪن) اسان کي ختم ڪري ڇڏي ۽ مالڪ چوندا

اِنَّكُمْ مُّكْشَوْنَ ﴿٧٧﴾ لَقَدْ جِئْتُمْ بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ اَكْثَرَكُمْ

بيشڪ توهان (جھنم ۾) ھميشه رھندا آھيو. بيشڪ تحقيق اسان توهان وٽ حق آندو پر توهان مان اڪثر

لِلْحَقِّ كَرِهُونَ ﴿٧٨﴾ اَمْ اَبْرَمُوا اَمْ رَا فَاِنَّا مُبْرِمُونَ ﴿٧٩﴾

حق کي ناپسند ڪندا ھئا. ڇا انھن رسول ۽ نبين لاءِ خفيہ تدبير ڪئي آھي، پوءِ بيشڪ اسين کين خفيہ تدبير جي منزل ڏيندا آھيون

أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ ط بَلَىٰ وَرُسُلُنَا لَدَيْهِمْ

چاهي پائن تاته بيشڪ اسين سندن دلي ۽ خفيه ڳالهيون نه ٿا ٻڌون ؟ ها، ۽ اسان جا فرشتا انهن وقت

يَكْتُبُونَ ﴿٨١﴾ قُلْ إِنْ كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَلَدٌ ط فَأَنَا أَوَّلُ الْعَبِيدِينَ ﴿٨٢﴾

لکي رهيا آهن . رسول عربي توهان فرمايو جيڪڏهن (بالفرض) رحمن کي اولاد هجي هاڻي پهرئين انهن (ان جي) عبادت ڪندڙ هجڻ ها

سُبْحَنَ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٨٣﴾

آسمانن ۽ زمينن ۽ عرش عظيم جو رب انهن جي بيان ڪيل وصفن کان پاڪ آهي .

فَذَرُهُمْ يَخْضَوْنَ أَوْ يَلْعَبُونَ حَتَّىٰ يُلْقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوْعَدُونَ ﴿٨٤﴾

پوءِ توهان انهن کي ڇڏي ڏيو ته اهي اڃا پڻ ڳالهائڻ ۽ رانديون ڪن . ايسائين جو اهو پيغام ڏينهن ۾ ڏهن ڇهين جي وچ ۾ وڌيڪ وڏو ٿيو هو .

وَهُوَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ إِلَهٌُ وَفِي الْأَرْضِ إِلَهٌُ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ﴿٨٥﴾

۽ اهو ئي آسمانن ۽ زمينن وارن جو برحق معبود آهي . ۽ اهو ئي حڪمت وارو ڄاڻندڙ آهي .

وَتَبَرَّكَ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَعِنْدَهُ

۽ بابرڪت آهي اهو رب جنهن جي بادشاهي آسمانن ۽ زمينن ۽ انهن جي وچ ۾ آهي ۽ ان وقت

عِلْمُ السَّاعَةِ ۚ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٦﴾ وَلَا يَمْلِكُ الَّذِينَ يَدْعُونَ

قيامت جو علم آهي ، ۽ توهان ان ڏانهن موٽايا ويندا . ۽ بُت پرست شفاعت (سفارش) جا

مِنْ دُونِهِ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٨٧﴾

مالڪ نه ٿا ٿين مگر جيڪو ماڻهو حق جي گواهي ڏي ٿو ۽ اهي ڄاڻن ٿا .

وَلَمَّا سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ ﴿٨٨﴾

۽ جيڪڏهن توهان انهن کان سوال ڪندا ته انهن کي ڪنهن خلقيو، يقيناً چوندن الله، پوءِ اهي ڪيڏا انهن ڦرن ٿا .

وَقِيلَ لَهُ رَبِّ إِنْ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٩﴾ فَاصْفَحْ

۽ رسول عربي مون کي توهانجي (هن) گفتگو جو قسم ته بيشڪ اها قوم ايمان نه آڻيندي . پوءِ توهان انهن کي درگزر ڪيو

عَنْهُمْ وَقُلْ سَلَامٌ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ١٩

۽ توهان فرمايو سلام آهي، پوءِ غن قريبا اهي ڄاڻندا.

اِنَّا هَا ٥٩ (٣٣) سُورَةُ الدَّخَانِ مَكِّيَّةٌ (٦٣) رَوَاهُ ٣

سورة دخان مڪه مڪرمه ۾ نازل ٿي، ان ۾ ٣ رڪوع ۽ ٥٩ آيتون آهن.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الله تعالیٰ جي نالي سان شروع ڪريان ٿو جيڪو نهايت مهربان باجھارو (آهي).

حَمْدٌ ۱ وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ۲ اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَرَكَةٍ ۳

حَمْدُ (مون کي) قرآن مبین جو قسم (آهي) . بیشڪ اسان اُن کي بابرڪت رات ۾ نازل ڪيو

اِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ ۴ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ اَمْرٍ حَكِيمٍ ۵

بیشڪ اسان ڊيڄاريندڙ آھيون . انهي رات ۾ الله تعالیٰ جي طرفان تقديري فيصلو ڪيا وڃن ٿا .

اَمْرًا مِّنْ عِنْدِنَا ۶ اِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ۷ رَحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ ۸ اِنَّهٗ

(آهي) حڪمو اسان جي طرفان آهن . بیشڪ اسين موڪليندڙ آھيون . (اهل توهان جي رب جي طرفان رحمت آهي) ، بیشڪ اهو

هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۹ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۱۰ اِنْ

ٿي ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي . اهو رب آهي آسمانن ۽ زمينن جو ڄڻيڪو انهن ٻنهي جي وچ ۾ آهي جيڪڏهن

كُنْتُمْ مُّوقِنِينَ ۱۱ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ اَبَائِكُمْ

توهان يقين ڪندڙ آھيو . ناهي ڪو معبود مگر اهو ڄياري ۽ ماري ٿو (اهو) توهان جو رب توهان جي پرين وڏن جو

الْاَوَّلِينَ ۱۲ بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ يَّلْعَبُونَ ۱۳ فَاَرْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ

رب آهي . بلڪ اهي شڪ ۾ راند ڪن ٿا . پوءِ رسول ٿي توهان انتظار ڪريو ان ڏينهن آسمان

يَدْخُلُهَا ۱۴ يَغْشَى النَّاسَ هَٰذَا عَذَابٌ اَلِيمٌ ۱۵ رَبَّنَا اكْشِفْ

صاف دونهون آڻيندو . (جيڪو) ماڻهن کي ڍڪيندو، هي درد ناک عذاب آهي . اي اسانجو رب تون اسان تان

عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾ أَلَيْسَ لَكُمُ الذِّكْرَىٰ وَقَدْ جَاءَهُمْ

عذاب لاه، بیشک اسان ایمان آئیندر آهيو . انهن کي ڪٿان نصيحت ملندي حالانڪه تحقيق انهن وٽ

رَسُولٌ مُّبِينٌ ﴿١٣﴾ ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنهُ وَقَالُوا مَعْلَمٌ مَّجْنُونٌ ﴿١٤﴾ إِنَّا

رسول عربي تشریف فرماتيا . ان کان پوءِ ان کان منهن موٽيائون ۽ چيائون سيڪاريل مجنون آهي . بیشک اسان

كَاشِفُو الْعَذَابِ قَلِيلًا إِنَّكُمْ عَائِدُونَ ﴿١٥﴾ يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ

تورو عذاب لاهيندر آهيو، بیشک توهان موٽيندر آهيو . ان ڏينهن اسان وڏي وٺ پڪڙ

الْكُبْرَىٰ إِنَّا مُنتَقِمُونَ ﴿١٦﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَ

ڪندا سين ، بیشک اسان انتقام وٺندڙ آهيو . ۽ بیشک تحقيق اسان انهن کان اڳ فرعون جي قوم کي آزمايو ۽

جَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ ﴿١٧﴾ أَنْ أَدُّوا إِلَيَّ عِبَادَ اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ

انهن وٽ قابل احترام پيغمبر (موسيٰ) آيو . (ان چيو) توهان الله جا باندھن هجي حوالي ڪريو، بیشک آئون توهان لاءِ رسول

أَمِينٌ ﴿١٨﴾ وَأَنْ لَا تَعْلُوا عَلَى اللَّهِ إِنِّي آتِيكُمْ بِسُلْطَنِ مُّبِينٍ ﴿١٩﴾ وَإِنِّي

امين آهيان . ۽ توهان الله تعاليٰ جي اڳيان وڏي نه ڪريو، بیشک آئون توهان وٽ صاف دليل آئيندس . ۽ بیشک

عُدْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ أَنْ تَرْجُمُونِ ﴿٢٠﴾ وَإِنْ لَمْ تُؤْمِنُوا لِي فَاَعْتَرِئُونِ ﴿٢١﴾

مون پنهنجي رب کان ۽ توهان جي رب کان توهان جي سنگسارين کان پناهه گهري . ۽ جيڪڏهن توهان اتي ايمان آڻيندا پوءِ توهان موڪل ڇڏين

فَدَعَا رَبَّهُ أَنْ هُوَ لَآءِ قَوْمٌ مُّجْرِمُونَ ﴿٢٢﴾ فَاسْرِ بِعِبَادِي لَيْلًا

پوءِ موسيٰ پنهنجي رب کان دعا گهري ته بیشک اها مجرم قوم آهي . (الله فرمايو) پوءِ تون منهنجي ٻانهن کي رات جي وقت ۾

إِنَّكُمْ مُّتَّبِعُونَ ﴿٢٣﴾ وَاتْرُكِ الْبَحْرَ هُوَ أَطْرَأَهُمْ جُنْدٌ مُّغْرَقُونَ ﴿٢٤﴾

سفر ڪرا ۽ بیشک (اهي) توهان جي پويان لڳندا . ۽ تون سمجهڻ کي پنهنجي جاءِ ڇڏين ڇوڪري ڏي، بیشک اهو لشڪر (فرعون جو) ٻڌندڙ آهي.

كَمْ تَرَكُوا مِنْ جُنْدٍ وَعِيُونَ ﴿٢٥﴾ وَزُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٢٦﴾

ڪيترن ماڻهن (هن دنيا ۾) باغ ۽ چشمان ۽ ڀوڪوٽ ۽ بهترين مجلسون

وَنِعْمَةٍ كَانُوا فِيهَا فَاكِيهِينَ ۚ كَذَلِكَ ۖ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا آخَرِينَ ۝٢٨

۽ نعمتون ڇڏيون جن ۾ اهي خوشيون ڪندڙ هئا . اهڙي طرح (انهن جي ملڪيت جا) پيامان هو وارث بنايائين .

فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنظَرِينَ ۝٢٩ وَلَقَدْ

پوءِ انهن (جي حال) تي من آسمان رنو ۽ من زمين رُفي ۽ من انهن کي مهلت ڏني وئي . ۽ بيشڪ تحقيق

نَجَّيْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ ۚ ۝٣٠ مِنْ فِرْعَوْنَ ۖ إِنَّهُ

اسان بني اسرائيل کي فرعون جي خوري واري عذاب کان نجات ڏني . بيشڪ اهو

كَانَ عَالِيًا مِّنَ الْمُسْرِفِينَ ۝٣١ وَلَقَدْ اخْتَرْنَاهُمْ عَلَىٰ عِلْمِ عَلٰى

تڪبر ڪندڙ اسراف ڪندڙن مان هو . ۽ بيشڪ تحقيق اسان بني اسرائيل کي ان زماني جي ماڻهن

الْعَالَمِينَ ۝٣٢ وَآتَيْنَهُم مِّنَ الْآيَاتِ مَا فِيهِ بَلَاءٌ مُّبِينٌ ۚ إِنَّ هَٰؤُلَاءِ

کان علم ۽ زياده ڪيو . ۽ اٿا انهن کي ڪيتريون نشانيون ڏنيون جن ۾ انهن لاءِ صاف آزمائش هئي . بيشڪ اهي (ڪفار مڪه)

لَيَقُولُونَ ۝٣٣ إِنَّ هِيَ إِلَّا مَوْتَتُنَا الْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُنشَرِينَ ۝٣٤

ضرور چوندا ته ”ناهيه“ هي ”مگر موت پهريون ۽ اسين نه اٿاريا وينداسين“ .

فَأَنذَرْنَا أَيْدِيَنَا أَنَّ كُنتُمْ صَادِقِينَ ۝٣٥ أَهْمُ خَيْرٌ أَمْ قَوْمُ تُبَّعٍ ۚ

پوءِ توڻا اٿا جي ابن ڌاڏن کي آيو جيڪڏهن توهان سچا آهيو . ڇا اهي (قوت ۽ حيثيت ۾) وڌيڪ آهن يا قوم تَبَّع جي .

وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ أَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ۝٣٦ وَمَا

۽ جيڪي ماڻهو انهن کان اڳ ۾ گذريا ، اسان انهن کي هلاڪ ڪيو، بيشڪ اهي مجرم هئا . ۽ نه

خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعِيبِينَ ۝٣٧ مَا خَلَقْنَاهُمَا

پيدا ڪيو اسان آسمانن ۽ زمينن کي ۽ جيڪي انهن ۾ ٻنهي جي وچ ۾ آهن لهو ۽ لعڙي . ۽ ڇڏي ڪيولسان انهن ۾ ٻنهي کي

إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۝٣٨ إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ

مگر حق سان پر اڪثر انهن مان نه ٿا ڄاڻن . بيشڪ قيامت جو ڏينهن

مِيقَاتِهِمْ أَجْعَلِينَ ۖ يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَى عَنْ مَوْلَى شَيْئًا وَلَا هُمْ

انهن سڀئي لاءِ وقت مقرر آهي . اُن ڏينهن (ڪافر) دوست پنهنجي دوست (ڪافر) تان (عذاب) تاري نه سگهندو ۽ نه انهن کي

يُنصَرُونَ ۖ إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ ۚ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۝

مدد ڏئي ويندي . مگر جنهن تي رب رحم ڪري (مومن هڪ ٻئي جي شفاعت ڪندا) بيشڪ اهو ئي غالب باجهارو آهي .

إِنَّ شَجَرَتَ الزَّقْوِمِ ط طَعَامُ الْآثِيمِ ۖ كَالْمُهْلِ يَغْلِي

بيشڪ تو هرو جو وڻ گنگارن جو (جهنم ۾) کاڌو آهي . اهو تهڪيل ٿامي وانگر پيئن ۾

فِي الْبُطُونِ ۖ كَغَلِيِّ الْحَصِيدِ ۖ خَذُوهُ فَاعْتَلُوهُ إِلَىٰ سَوَاءِ

تمڪي تو . اهو تهڪيل پاڻي وانگر جوش ڪري تو . (الله فرمائيندو) توهان ان کي پڪڙيو ۽ پوءِ اُن کي گهلي وڃ

الْجَحِيمِ ۖ ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَبِيمِ ط

جهنم ۾ وجهو . اُن کان پوءِ اُن جي مٿي جي مٿان گرم تهڪندڙ پاڻي وارو عذاب ڪريو .

ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ۖ إِنَّ هَذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ

تون چڪ ، بيشڪ تون ئي غالب ۽ عزت وارو آهين . بيشڪ هي (عذاب) اهو آهي جنهن ۾ تون

تَمْتَرُونَ ۖ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ۖ فِي جَنَّتٍ وَعُيُونٍ ۝

شڪ ڪندڙن ۾ . بيشڪ پرهمڙا گارامن واري جاءِ (بهشت) ۾ هوندا . باغن ۽ چشمن ۾ هوندا .

يَلْبَسُونَ مِنْ سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَقَابِلِينَ ۖ كَذَلِكَ وَ

(اهي بهشت ۾) باريڪ ريشم جا ڪپڙا ۽ ٿلهي ريشم جا ڪپڙا پائيندا ، اهي هڪ ٻئي جي سامهون هوندا ، اهڙي طرح ، ۽

زَوْجَانِهِمْ بِحُورٍ عِينٍ ط يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَاكِهَةٍ آمْنِينَ ۖ

اسين انهن کي حسين و جميل حورن سان جوڙيندا . اهي بهشت ۾ امن سان هر قسم جا ميوا طلب ڪندا .

لَا يَذُوقُونَ فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةَ الْأُولَىٰ ۖ وَوَقَّهُمْ عَذَابَ

اهي بهشت ۾ موت جو ذائقو نه چڪندا ، سواءِ پهرين موت جي . ۽ الله تعاليٰ انهن کي جهنم

الْجَحِيمِ ۝۵۹ فَضْلًا مِّن رَّبِّكَ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۝۶۰ فَإِنَّمَا

جي عذاب کان بچايو، اهو توهان جي رب جو فضل آهي. اهائڻ عظيم ڪاميابي آهي. پوءِ اسان

يَسِّرُنَا بِلِسَانِكَ لَعَلَّاهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ۝۶۱ فَأَرْتَقِبْ إِنَّمُم مَّرْتَقِبُونَ ۝۶۲

قرآن ڪريم کي توهان جي زبان تي آسان بنايو ته من اهي سمجھت حاصل ڪن. پوءِ توهان انتظار ڪريو، جيڪا اهي به انتظار ڪندڙ آهن.

إِنَّمَا ۳۷ سُوْرَةُ الْجَاثِيَةِ مَكِّيَّةٌ (۶۵) رُتُوْمَا ۳۸

سورة جاثية مڪه مڪرمه ۾ نازل ٿي انهي ۾ ۳۷ رڪوع ۽ ۳۷ آيتون آهن.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

الله تعاليٰ جي نالي سان شروع ڪريان ٿو جيڪو نهايت مهربان ۽ مهربان آهي.

حُمَ ۝۱ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ۝۲ إِنَّ فِي السَّمٰوٰتِ

حُمَ. قرآن ڪريم جو نزول الله تعاليٰ جي طرفان آهي جيڪو غالب حڪمت وارو آهي. بيشڪ آسمانن

وَالْأَرْضِ لَايٰتٍ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ ۝۳ وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبْتِثُّ مِنْ

۽ زمينن ۾ يقيناً مؤمنن لاءِ نشانين آهن. ۽ توهان جي تخليق ۾ ۽ اهو زمينن ۾ رهندڙ جاندار

دَآبَّةٍ اٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يُوقِنُوْنَ ۝۴ وَاختِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا

پکيڙي ٿو (انهيءَ ۾) اُن قوم لاءِ نشانين آهن جيڪي يقين ڪن ٿا. ۽ رات ۽ دينهن جي تبديل ٿيڻ ۽

أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ رِزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا

آسمان مان رزق (مِينهن) جو نازل ٿيڻ پوءِ اُن سان غير آباد زمين کي آباد ڪرڻ

وَتَصْرِيفِ الرِّيْحِ اٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُوْنَ ۝۵ تِلْكَ اٰيٰتُ اللَّهِ

۽ هوائن کي ڦيرائڻ ۾ اُن قوم لاءِ نشانين آهن جيڪي عقل ڪن ٿا. مذڪوره نشانين الله جي وحدانيت جا دليل

نَتْلُوْهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ اللَّهِ وَآيٰتِهِ يُؤْمِنُوْنَ ۝۶

آهن جيڪي اسين توهان تي حق سان پڙهون ٿا. پوءِ الله تعاليٰ ۾ ان جي نشانين کان پوءِ اهي ڪهڙي ڳالهه تي ايمان آڻيندا.

وَيُلْ لِكُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ يُسْمِعُ آيَاتِ اللَّهِ تُتْلَى عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا

ويل آهي هر ٻنهن هندن ڏڪوري لاءِ جيڪو الله جون آيتون ٻڌي توجهن جي مٿان تلاوت ڪن وڃن ته ان کان پوءِ هيڪڙو ڪنڌر آهي

كَانَ لَمْ يَسْمَعْهَا فَبَشِّرُهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ۝ وَإِذَا عَلِمَ مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا

گوياء ان اهو ٻڌو ته آهين، پوءِ رسول مري توهان کي دردناڪ عذاب جي بشارت ڏيو. جنهن سان اچي آيتن مان ڪنهن شي جو واقف ٿيو

اتَّخَذَ هَاهُؤَ وَاُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ۝ ۹۱ مَنْ وَرَاءَهُمْ جَهَنَّمَ

ت ان کي مذاق ڪري وئي ته اهرن ماڻهن لاءِ خوري وارو عذاب آهي. انهن جي پويان جهنم آهي.

وَلَا يُغْنِي عَنْهُمْ مَا كَسَبُوا شَيْئًا وَلَا مَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ

۽ انهن کي سندن ڪيل عمل ڪم نه ايندو ۽ انهن کي سندن بڻ ڪم نه ايندا.

وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝ ۹۲ هَذَا هُدًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ

۽ انهن لاءِ وڏو عذاب آهي. هي (قرآن ڪريم) هدايت آهي. جن ماڻهن پنهنجي رب جي آيتن جو انڪار ڪيو انهن لاءِ

عَذَابٌ مِّنْ رَّجْزٍ أَلِيمٍ ۝ ۹۳ اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لَتَجْرِي الْفُلُكُ فِيهِ

سختي وارو دردناڪ عذاب آهي. الله تعاليٰ اهو آهي جنهن درياءُ کي توهان لاءِ تابعدار بنايو ان لاءِ ته ان ۾ سندس حڪم

بِأَمْرِهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۝ ۹۴ وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي

ٻيڙيون هلن ۽ سندس فضل طلب ڪريو ته توهان شڪر گذار ٿيو. ۽ الله تعاليٰ توهان لاءِ تابعدار بنايو

السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِّنْهُ ۝ ۹۵ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ

اهي سموريون شيون جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهن. بيشڪ انهن ۾ يقيناً ان قوم لاءِ نشانيون آهن

يَتَفَكَّرُونَ ۝ ۹۶ قُلْ لِلَّذِينَ آمَنُوا يَغْفِرُوا الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ اللَّهِ

جيڪي سوچ ڪن ٿا. رسول مري توهان مومنن کي فرمايو ته توهان انهن ماڻهن کي درگزر ڪريو جيڪي الله جي دينهن جي آسپاس ٿا ڪن

لِيَجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝ ۹۷ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ

ان لاءِ اهو ان قوم کي سندن ڪيل عملن جي جزا ڏي. جنهن ماڻهون ڪيل ڪيو ان پنهنجي لاءِ ڪيو ۽ جنهن ماڻهو

أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١٥﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ

گناه ڪيو پوءِ اهو ان تي آهي، ان کان پوءِ توهان کي توهان جي ذات انهن مقابلي ۾ ويندو ۽ بيشڪ تحقيق اسان بني اسرائيل کي

الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَىٰ

ڪتاب ۽ حڪم ۽ نبوت عطا ڪئي ۽ انهن کي پاڪ شين مان رزق ڏنو سين ۽ انهن کي ان جهان وارن تفصيلت

الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾ وَآتَيْنَاهُمْ بَيِّنَاتٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَمَا اخْتَلَفُوا إِلَّا مَن

عطا ڪئي سين. ۽ اسان انهن کي ديني ڪمن جا واضح دليل ڏنا. پوءِ انهن نه اختلاف ڪيو مگر

بَعْدَ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي

ان کان پوءِ جو انهن وٽ علم آيو پنهنجو پاڻ ۾ حسد ۽ دشمني سببان. بيشڪ توهان جو رب انهن جي

بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٧﴾

جي وچ ۾ قيامت جي ڏينهن فيصلو فرمائيندو انهن ڳالهين ۾ جنهن ۾ اهي اختلاف ڪندا هئا.

ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ

ان کان اسان رسول تربي کي هڪ بهترين شريعت تي رکيو پوءِ (اي امتي) تون ان جي تابعداري ڪري تون بي سمجهن جي

الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾ إِنَّهُمْ لَنُغْنُوا عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَ

تابعداري نه ڪر. بيشڪ اهي ماڻهو الله جي مقابلي ۾ توهان جي ڪنهن ڪم ۾ نه ايندا، ۽

إِنَّ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ ﴿١٩﴾

بيشڪ ظالم پاڻ ۾ هڪ ٻئي جا دوست آهن، ۽ الله پرهيزگارن جو دوست آهي.

هَذَا بَصَآئِرُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْقَوْمِ يُوقِنُونَ ﴿٢٠﴾ أَمْ

هي (قرآن ڪريم) ماڻهن جي لاءِ بصيرت آهي ۽ هدايت ۽ رحمت آهي ان قوم لاءِ جيڪي يقين رکن ٿا. ڇا

حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ نَجْعَلَهُمُ كَالَّذِينَ آمَنُوا

جيڪي ماڻهو بُرا ڪم ڪن ٿا اهي ڀائين ٿا ته اسين انهن کي نيك عمل ڪندڙ مؤمنن سان

وَعَمَلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءٌ فَأَحْيَاهُمْ وَمَمَاتَهُمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿١١﴾

برابر ڪندا سين، ڇا اهي جيئڻ ۽ مرن ۾ برابر ٿي سگهن ٿا؟ (هرگز نه) اهي ڇو ڪو فيصلو ڪن ٿا اهو پرواهي ۽

خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَلِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ

الله تعالیٰ آسمانن ۽ زمينن کي حق سان خلقيو ان لاءِ ته هر نفس کي سندس ڪيل عمل جي جزا ملي

وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٢﴾ أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَىٰ

۽ انهن ڪا ظلم نه ڪيو ويندو ۽ ڇا توهان ان ماڻهو کي ڏٺو جنهن پنهنجي سڌ کي پنهنجو مڙيو ۽ الله تعالیٰ ان کي علم هوندي

عِلْمُهُ وَخَتَمَ عَلَىٰ سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِ غِشَاةً فَمَنْ

گمراه ڪيو ۽ الله تعالیٰ ان جي ڪن ۽ دل تي مهر هندي ۽ ان جي اک تي پردو رکيو، پوءِ ڪير آهي

يَهْدِيهِ مَنْ بَعْدَ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٣﴾ وَقَالُوا قَاهِي الْأَحْيَاءِ تَنَا

جيڪو ان کي الله تعالیٰ کان پوءِ هدايت ڏي، ڇا پوءِ توهان نصيحت نه ٿا وٺو؟ ۽ اهي چون ٿا ناهي ڪا زندگي مگر دنيا

الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا لَهُم بِذَلِكَ

جي زندگي اسين مرون ۽ جيون ٿا ۽ نه تو هلاڪ ڪري اسان کي مگر زمانو، ۽ انهن کي ان بابت

مَنْ عِلْمٌ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ﴿١٤﴾ وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا

ڪو علم ناهي، اهي ته فقط گمان ڪن ٿا. ۽ جنهن وقت انهن تي اسان جون واضح آيتون

بَيِّنَاتٍ مَّا كَانَ حُجَّتَهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا اتُّوَابَا بَابِنَا إِنْ كُنْتُمْ

پڙهين وڃن ٿيون ته انهن جي فقط اها حجت هجي ٿي جو چون ٿا توهان اسان جا پيءُ ڏاڏا آڻيو، جيڪڏهن توهان

صَادِقِينَ ﴿١٥﴾ قُلِ اللَّهُ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ إِلَىٰ

سچا آڻيو. رسولِ عربي توهان فرمايو الله تعالیٰ توهان کي جيار ٿو ۽ توهان کان پوءِ توهان کي ماري ٿو ۽ توهان کان پوءِ توهان کي

يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٦﴾

قيامت جي ڏينهن گڏ ڪندو جنهن ۾ ڪو شڪ ناهي پر اڪثر ماڻهو نه ٿا ڄاڻن.

وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُومِّدُ يَخْسِرُ

ۛ الله تعالى لاء آسمان ۛ زمين جو ملك آهي، ۛ جنهن دينهن قيامت برپا ٿيندي ان دينهن باطل پرست

الْمُبْطِلُونَ ﴿٢٤﴾ وَتَرٰى كُلَّ اُمَّةٍ جَاثِيَةً كُلُّ اُمَّةٍ تُدْعٰى اِلَىٰ كِتَابِهَا ط

نقصان ۾ ويندا ۛ (ان دينهن) توهان آسندا تهرا مت (خوشبلا) گوڏن پرڪري هرندي، هرا مت ڪي ڪنهن عمل نامي انهن سڌو

الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٥﴾ هٰذَا كِتَابُنَا يَنْطِقُ عَلَيْكُمْ

ويندو، اڄ دينهن توهان کي توهان جي سڀني عملن جي جزا ڏي ويندي، هي توهانجا عمل ناما آهن جيڪي توهان تي حق سڻا

بِالْحَقِّ اِنَّا كُنَّا نَسْتَنسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٦﴾ فَاَمَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا

ڳالهائڻ ٿا، بيشڪ اسان توهان جي سڀني عملن کي (فرشتن کان) لکرايو پئي ۛ پوءِ جن ماڻهن ايمان آندو

وَعَمِلُوا الصَّٰلِحٰتِ فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهٖ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ

ۛ عمل صالح ڪيا، پوءِ انهن کي سندن رب پنهنجي رحمت (بهشت) ۾ داخل ڪندو، اها ئي صاف

الْمُبِيْنُ ﴿٢٧﴾ وَاَمَّا الَّذِيْنَ كَفَرُوا فَاَفَلَمْ يَكُنْ اٰيٰتِيْ تُثَلٰى عَلَيْكُمْ

ڪاميابي آهي، پر جن ماڻهن ڪفر ڪيو، (الله تعالى فرمايندي) ڇا توهان تي منهنجي آيتون نه پڙهيون ويون ۛ

فَاَسْتَكْبَرْتُمْ وَكُنْتُمْ قَوْمًا مُّجْرِمِيْنَ ﴿٢٨﴾ وَاِذَا قِيلَ اِنَّ وَعْدَ

پوءِ توهان ٽڪر ڪئي ۛ توهان (انهي سبب) مجرم قوم هئا، ۛ جڏهن (توهان کي) چيو ويو ته بيشڪ

اللّٰهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيْهَا قُلْتُمْ مَّا نَدْرِيْ مَا السَّاعَةُ ط

الله جو وعدو حق آهي، ۛ قيامت ۾ ڪو شڪ ناهي توهان چيو اسين نه ڄاڻائون ته قيامت ڇا آهي،

اِنْ نَّظُنُّ الْاٰظِنًا وَمَا نَحْنُ بِمُتَّقِيْنَ ﴿٢٩﴾ وَبَدَّ لَهُمْ سَيِّئَاتُ

اسان کي ته فقط گمان آهي، ۛ اسان يقين ڪندڙن مان ناهيون، ۛ انهن لاءِ سندن بُرا عمل

مَا عَمِلُوْا وَاَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوْا بِهِ يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿٣٠﴾ وَقِيلَ الْيَوْمَ

ظاهر ٿيندا ۛ انهن کي اهو (عذاب) اچي گهيريندو جنهن جو مذاق ڪندا هئا، ۛ انهن کي چيو ويندو اڄ دينهن

نَنسُكُكُمْ كَمَا نَسَيْتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا وَمَا وَكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمُ

اسين توهان کي وساريون تاجيشتڪ توهان قیامت جي ڏينهن کي وساريو ۽ توهان جي جاءِ جهنم آهي ۽ توهان لاءِ

مِّنْ نَّصِيرِينَ ﴿۳۷﴾ ذَلِكُمْ بِأَنكُمُ اتَّخَذْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا وَغَرَّتْكُمُ

ڪي مددگار ناهن. ان جو سبب هي ٿيو، جو توهان الله تعالیٰ جي آيتن کي مذاق ڪري ورتو ۽ توهان کي

الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ لَا يُخْرَجُونَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿۳۸﴾

دنيا جي حياتي مغرور بنايو، پوءِ اڄ اهي ماڻهو جنهن مان ڪڍيا ويندا ۽ انهن کي پرڇايو ويندو.

فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمُوتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۳۹﴾ وَ

پوءِ سڀئي تعريبن الله تعالیٰ لاءِ آهن جيڪو آسمانن ۽ زمينن جو رب (۽) رب العالمين آهي. ۽

لَهُ الْكِبْرِيَاءُ فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۴۰﴾

ان لاءِ آسمانن ۽ زمينن ۾ عظمت آهي، ۽ اهو ئي غالب حڪمت وارو آهي.

اِنَّا هَٰذَا ۳۵ سُورَةُ الْاَحْقَافِ مَكِّيَّةٌ (۶۶) رَوَاتُهَا ۴

سورة احقاف مڪه مڪرمه ۾ نازل ٿي آهي، انهي ۾ ۴۲، رڪوع ۽ ۳۵ آيتون آهن.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الله تعالیٰ جي نالي سان شروع ڪريان ٿو، جيڪو نهايت مهربان ۽ باجهارو (آهي).

حَمْدٌ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿۱﴾

حَمْدُ (هيءُ) قرآن ڪريم الله تعالیٰ جي طرفان نازل ڪيل آهي، جيڪو غالب (۽) حڪمت وارو آهي.

مَا خَلَقْنَا السَّمُوتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ

مذيد اڪيو اسان آسمانن ۽ زمينن کي ۽ جيڪي شين انهن جي وچ ۾ آهن مگر حق سان ۽ (توهان لاءِ) قیامت جو ڏينهن

مُسَمًّى وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُعْرِضُونَ ﴿۲﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ

مقرر آهي، ۽ جن ماڻهن کي قرآن ڪريم کان منهن ڦيريندڙ آهن. رسول (توهان) فرمايو، توهان کي اهي